

Projekt Kvalitet i fritidshem

September 2021

Boel Söderbärg fritidshemsutvecklare
Enheten för resultat och analys
Barn och utbildningskontoret

Fritidshemmet en unik verksamhet

- Det svenska fritidshemmet är en unik verksamhet, inte minst i internationell jämförelse.
- Fritidshemmet är en del av skolväsendet, men inte en egen skolform.
- Fritidshemmet är en pedagogisk, läroplansstyrd verksamhet för elever från 6 år till det år de fyller 13 år.
- Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation.
- Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov och främja allsidiga kontakter och social gemenskap.
- Begreppet undervisningen ska i fritidshemmet ges en vid tolkning där omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet.
- Fritidshemmet är ofta samordnat med skolan, det kan gälla bland annat lokaler och personal.
- Enligt Skollagen ska fritidshemmet komplettera utbildningen i fsk klass och grundskolan på två sätt; Tidsmässigt, fritidshemmen är öppna hela året och erbjuder tillsyn före och efter skolan och innehållsmässigt, genom att ge eleverna delvis andra erfarenheter och kunskaper. Lärandet ska i högre grad vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat.
- Fritidshemmet har i likhet med skolan, ett kompensera uppdag. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Projekt Kvalitet i fritidshem

- Statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder riktar sig till både kommunal (80%) och enskild fritidshemsverksamhet (20%).
- Uppdrag, att arbeta centralt med kvalitetshöjande insatser som utgår från Skolinspektionens tillsyn samt det systematiska kvalitetsarbetet.
- Ingår i enheten för resultat och analys, vars huvuduppgift är att stödja det systematiska kvalitetsarbetet enligt Skollagens krav.

Skolinspektionens tillsyn 2019

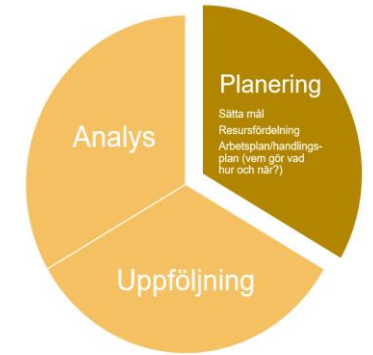
Förutsättningar för utbildningen

- Stimulera elevernas utveckling samt kompletterar förskoleklassen och skolan
- Lämplig gruppstorlek och sammansättning
- God lärmiljö

Styrning och utveckling av utbildningen

- Likvärdig utbildning genom systematiskt kvalitetsarbete

Utvecklingsområden enligt arbetsplan för fritidshemmet 2020-2021

Samverkan

Samtliga fritidshem uppgav samverkan som ett utvecklingsområde för 2020-2021.

Undervisning

Stor brist på utbildad personal och framförallt legitimerade fritidslärare. Behörighetskrav för fritidslärare från och med 2019-07-01.

Förankra undervisningen i de nationella målen, kunskap om uppdraget och förutsättningar för att utföra arbetet.

Rektors roll

Förändring i styrdokument och lagstiftning ställer krav på rektors pedagogiska uppdrag. För att kunna stödja och prioritera fritidspersonalen krävs att rektor har kunskap om fritidshemmet.

Insatser 2020-2021	Central fritidshemsutvecklare
Kartläggning	<ul style="list-style-type: none"> - av personalens behov och förutsättningar, - av möjligheter och intresse för vidareutbildning till fritidslärare.
Fortbildning	<ul style="list-style-type: none"> - Skolverkets webbkurs om fritidshemmets uppdrag. - Introduktion för nyanställd personal, 70st deltagare. - Fritidshemmets Rikskonferens, 40st deltagare. - Inspirations föreläsning gällande samverkan för rektorer.
Nätverk med kommunal och fristående verksamhet	<p>Tillfälle 1: Undervisning i fritidshemmet Unikum – möjligheter & svårigheter</p> <p>Tillfälle 2: Systematiskt kvalitetsarbete Det kompensatoriska och det kompletterande uppdraget</p>
Arbetsgrupp	<ul style="list-style-type: none"> - Hur kan vi synliggöra elevens kunskapsutveckling i fritidshemmet? Arbetet pågår.
Samarbete	<ul style="list-style-type: none"> - med Norrtälje Naturcentrum, föreläsning gällande utomhuspedagogik samt utlåningsådor med material till aktiviteter och undervisning utomhus.
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> - till rektor om fritidshemmets uppdrag, - till all nyanställd personal, gällande Lgr 11, - till enheterna, kopplad till fortbildningarna och för inspiration.

Arbetsplanen mål 1- Samverkan

- Ökad samverkan mellan de olika skolformerna.
- Schemalagd planeringstid för samverkan.

Resultatet från kvalitetsredovisning 2021	Alltid	Ibland	Sällan	Aldrig
Schemalagd tid för gemensam planering	2	6	8	7
Gemensam termin- eller läsårsplanering	4	5	9	6
Gemensamma frågeställningar	4	13	6	1
Uppdraget i fokus i samarbetet	9	8	5	2

Arbetsplan mål 2 - Utveckling av undervisningen

- Norrtälje kommuns fritidshem använder systematiskt pedagogiska planeringar, där förmågor och det centrala innehållet i kap 4 ligger till grund.

Resultatet från kvalitetsredovisning 2021	Alltid	Ibland	Sällan	Aldrig
Planeringar utgår från specifika nationella mål	14	9	1	0
Undervisningen utvärderas utifrån målen	5	12	7	0
Det centrala innehållet planeras in över tid	15	6	2	1
Fritidspersonalen har schemalagd planeringstid	18	6		

Arbetsplan mål 2 - Utveckling av undervisningen

- Ökad andel behörig personal.

Enligt Skolverket oktober 2020	Norrtälje	Riket
Antal elever per anställd lärare med lärarlegitimation	94.5	62.8
Kommunal regi	89.5	58.3
Enskild regi	111.6	124.4

- Olika utbildningsmöjligheter har presenterats för förvaltning.
- Intresset för att vidareutbilda sig har undersökts hos befintlig personal, 50 personer intresserade.
- Om en utbildning ska knytas till Norrtälje, behövs ekonomiska resurser. Tydliga mål bör skrivas i den kommande verksamhetsplanen.

Arbetsplan mål 3 - Rektors roll

- Ökad kompetens hos rektor om fritidshemmets uppdrag.
- Tydliga roller och uppdrag vad gäller samverkan.
- Inkludera fritidshemmet i den lokala elevhälsans arbete.

Resultatet från kvalitetsredovisning 2021	Alltid	Ibland	Sällan	Aldrig
Rollfördelning utifrån det gemensamma uppdraget för samverkan, är tydliggjort av rektor	10	8	5	1
Rektor har den kompetens som krävs	6	11	6	1
Arbetslagen får stöd i utvecklingen av fritidshemmet	12	4	7	1
Rektor har möjlighet att prioritera det pedagogiska ledarskapet för att utveckla fritidshemmet	12	6	4	2
Fritidspersonalen är inkluderade i elevhälsoarbetet	8	5	6	5

Rektor ansvarar för att undervisningen i fritidshemmet utgår grundskolans läroplan.

Fritidshemmets resultat ska följas upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Det förutsätter att rektor är väl förtrogen med fritidshemmets uppdrag.

Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg

Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg

BETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
FRITIDSHEM OCH
PEDAGOGISK OMSORG

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2020:34

Betänkande av Utredningen om fritidshem och pedagogisk omsorg SOU 2020:34

Utredningens förslag innehåller bland annat att;

- en bestämmelse om lokalernas ändamålsenlighet ska införas i skollagen,
- Skolverket ska ges i uppdrag att förtydliga läroplansdel 4 för att tydliggöra lärarens ansvar respektive arbetslagets gemensamma ansvar,
- statsbidragen för karriärsteg, lärarlönelyftet, lärarassistenter, personalförstärkning inom elevhälsan och specialpedagogik, samt specialpedagogik för lärande ska omfatta fritidshemmet,
- flera förslag om kompetensutveckling för rektorer och skol chefer om fritidshemmet.

<https://data.riksdagen.se/fil/94855AF1-3D8B-4747-87B2-B25CD94E71BF>

Lärdomar under året

- Året med restriktioner

- ☺ Mer utvistelse för eleverna, ökat elevansvar, fler deltagare på nätverk och fortbildningar.

- ☹ Kontakt och information mellan personal och vårdnadshavare, större fokus på omsorg än undervisning, hög sjukfrånvaro och arbetsbelastning, oro bland elever och personal.

- Långsiktiga mål

- Utveckling tar tid! målen kvarstår, arbetet fortgår.

- Förankring av arbetsplanen

- Hela styrkedjan från enhet till nämnd behöver ha en samsyn över fritidshemmets utvecklingsområden. Fritidshemmets utmaningar behöver få ett större utrymme i verksamhetsplan och dialoger.

- Kvalitet i fritidshemmet

- Ökad likvärdighet gällande tillgång till behörig personal och förutsättningar för personalen att arbeta med undervisning.

Tack för mig!

Hör av er till mig om ni vill ha SKR
kvalitetsstöd för politiker och förvaltning

Boel.soderbarg@norttalje.se